

‘Ik word omringd door engelen!’

‘Het is hier in het hospice alsof ik al een beetje in de hemel ben: ik word omringd door engelen!’ Die ontroerende woorden sprak een van onze gasten. Die woorden zijn de parels die worden uitgedeeld aan allen die zich inspannen om het onze gasten en hun naasten in alle opzichten naar de zin te maken.

Een woord van dank richt ik namens het bestuur gaarne aan al onze gulle gevers, waaronder niet in de laatste plaats de Vrienden van het Hospice. Zij staan elk jaar weer garant om het tekort op de begroting te dekken. Het jaarlijks tekort varieert nogal van jaar tot jaar. Zo is het tekort voor 2018 bescheiden, maar nu al valt te voorspellen, dat het tekort over het lopende jaar aanzienlijk groter zal zijn ten gevolge van niet te vermijden hoge onderhoudskosten. Zuinigheid met vlijt is niet genoeg om de begroting sluitend te maken.

Daarom zijn wij ook zo blij met al die gulle gevers die zich persoonlijk met acties enorm inspanden om geld voor het hospice bijeen te sprokkelen. Niet alleen de giften zelf zijn belangrijk, dergelijke acties en inspanningen hebben een enorme uitstraling en vergroten daarmee het draagvlak voor ons hospice.

Wij kijken terug op een bijzonder jaar. Namens het bestuur dank ik allen die dit mogelijk hebben gemaakt.

Else van Dijk-Staats, voorzitter

Bestuur

Het bestuur van de Stichting Hospice Wassenaar (werkgebied Wassenaar, Voorschoten en Den Haag-Noord) vergaderde in het verslagjaar zes maal.

De start van het verslagjaar stond voornamelijk in het teken van het 12,5-jarig bestaan van het hospice, waarbij op 23 maart 2018 uitgebreid werd stilgestaan in Restaurant Floris V te Voorschoten. Tegelijkertijd werd op die dag afscheid genomen van de 1e coördinator Elsbeth Zonnevylle. Elsbeth werd op deze dag voor haar bijzondere inspanningen voor het hospice geridderd. Zij ontving de ridderorde uit handen van waarnemend burgemeester Pauline Bouvy. Het bestuur nam afscheid van Jaap Visser die meer dan 10 jaar aan het bestuur verbonden was. Hij werd opgevolgd door Hans Vonk die als algemeen bestuurslid het hospice vertegenwoordigt in de vereniging Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg Nederland (VPTZ); binnen deze vereniging heeft hij zitting in de Commissie Hospices.

In de vergaderingen van het bestuur werd naast de vaste agendapunten, zoals personeelszaken, begroting, financieel jaarverslag, PR en Communicatie en VPTZ, aandacht gegeven de nieuwe regels met betrekking tot de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) waarop procedures zijn aangepast en een herzien Privacy Reglement werd opgesteld. Verder werden er voorbereidingen getroffen voor het gebruik van het nieuwe Registratiesysteem.

Het bestuur kijkt terug op een bijzonder jaar, waarin het succes van de Cabbage Run Wassenaar met een prachtige opbrengst voor Hospice Wassenaar, het 12,5 jarig bestaan van het hospice en de uitreiking van de ridderorde aan Elsbeth Zonnevylle mooie hoogtepunten waren.

Odette Paauwe-Insinger, secretaris

Bij haar afscheid als eerste coördinator werd Elsbeth Zonnevylle geridderd

Hospice Wassenaar in 2018

In maart 2018 stonden we stil bij het feit dat Hospice Wassenaar 12,5 jaar geleden haar deuren openden. Sinds de opening in september 2005 brachten ruim 900 gasten hun laatste levensfase door bij ons in het hospice. Gasten die doorgaans ernstig ziek zijn en voor wie verdere behandeling geen optie meer is, waarbij er sprake is van een levensverwachting variërend van enkele dagen tot enkele weken of maanden. Richtinggevend voor een verblijf in het hospice is een levensverwachting van korter dan drie maanden. Inmiddels heeft het hospice een belangrijke plaats in de keten van de palliatieve zorg. Binnen de samenleving zijn we ons er steeds meer van bewust dat goede palliatieve zorg op de juiste plaats, op het juiste moment en door de juiste zorgverleners voor elke burger beschikbaar dient te zijn. Dit is een goede ontwikkeling en het streven is dan ook om voortdurend te blijven werken aan de kwaliteit van de palliatief terminale zorg waarbij de gast en zijn naasten centraal staan.

Onze gasten

Als we hiernaast cijfers noemen – zoals de aantallen opgenomen gasten en hun gemiddelde verblijfsduur in Hospice Wassenaar – dekken die natuurlijk nooit de emotionele werkelijkheid: mensen die naar een hospice gaan laten hun huis, hun veilige haven, letterlijk en figuurlijk achter zich. Dat moet een zwaar en moeilijk besluit zijn, waarvoor vaak grote moed nodig is.

Opnames in het hospice in 2018

Totaal aantal opnames	77
Overleden	75
Man	36
Overgeplaatst	0
Vrouw	41
Gemiddelde bezettingsgraad	80%
Gemiddelde leeftijd	75
Gemiddelde verblijfsduur in dagen	20

Medische zorg

Door eigen huisarts	47
Overname door huisarts uit Wassenaar	30

Herkomst van onze gasten

Wassenaar	25
Voorschoten	13
Den Haag e.o.	24
Leiden e.o.	9
Buiten de regio	6

De coördinatoren

De dagelijkse leiding in het hospice is in handen van het team van drie coördinatoren. Zij zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken in het hospice waarin de coördinatie van de zorg rondom de gasten en hun naasten een centrale plek in neemt. De coördinatoren zijn vanaf het moment van aanmelding het aanspreekpunt voor de gast, de familie, de huisarts en het ziekenhuis en zij zorgen ervoor dat het opnamebeleid op de juiste wijze uitgevoerd kan worden. Daarnaast zijn ook de coördinatie van het vrijwilligerswerk, de facilitaire zaken, het zorgvuldig omgaan met de financiële middelen en het onderhouden van de externe contacten belangrijke onderdelen van hun takenpakket. In maart namen wij afscheid van Elsbeth Zonneville, de coördinator van het eerste uur. Zij stond aan de wieg van Hospice Wassenaar en heeft in de afgelopen 12,5 jaar het hospice neergezet als een liefdevolle omgeving waarin de gasten en hun naasten zich veilig voelen en die aandacht en zorg kunnen ontvangen die op dat moment nodig is en waarbij altijd de wensen en behoeften van de gasten als uitgangspunt gelden. Ingrid Schonk kreeg het vertrouwen van het bestuur om Elsbeth Zonneville vanaf 1 april op te volgen als 1e coördinator. Vanaf 1 mei kwam Ilse Mosselman het team versterken en hiermee vormt zij samen met Danielle Coppens het team van coördinatoren, onder eindverantwoordelijkheid van Ingrid Schonk. Ook in 2018 waren Elles 't Hart en Karina van Wijk weer bereid om, in geval van tijdelijke problemen met de bezetting, zich in te zetten als inval-coördinator.

Een nieuw gezicht in het coördinatorteam; Ilse Mosselman

De coördinatoren namen deel aan diverse overlegstructuren en bijeenkomsten zowel op regionaal als op landelijk niveau onder meer bij de volgende organisaties en samenwerkingsverbanden:

- Stichting Transmurale Zorg (Netwerk Palliatieve Zorg Haaglanden)
- Transmuralis (Netwerk Palliatieve Zorg Zuid-Holland Noord)
- Consortium Propallia (Regionaal samenwerkingsverband met als doel de verbetering van de palliatieve zorg in de regio)
- Werkgroep Zelfstandige hospices (hospices uit de regio Den Haag, Delft en Leiden)
- VPTZ (de koepelorganisatie voor Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg).

Vrijwilligers

Kenmerkend voor Hospice Wassenaar is de liefdevolle inzet van zo'n 100 vrijwilligers. De meesten van hen zijn direct betrokken bij de zorg voor de gasten en zorgen er mede voor dat het verblijf voor onze gasten en hun naasten zo comfortabel mogelijk kan zijn. Vrijwilligers zijn minimaal vier uur per week beschikbaar en melden zich digitaal aan in het rooster. Dagelijks is er een extra 'kook-vrijwilliger' in de middag aanwezig om onze gasten culinair te verwennen. Samen met de verpleegkundigen zorgen de vrijwilligers ervoor dat het onze gasten aan niets ontbreekt. Er zijn ook vrijwilligers die niet direct betrokken zijn bij de zorg voor de gasten. Zij ondersteunen bij tal van andere taken zoals de administratie en de vaak zo noodzakelijke onderhoudsklussen. Paul Verhaar, onze 'klusvrijwilliger', maakt zich zeer verdienstelijk en heeft al menig technisch mankement in het hospice verholpen. Daarnaast is hij ook Beheerder Brandmeld- en Ontruimingsinstallatie; hiermee voldoet het hospice aan de daarvoor geldende kwaliteitseisen. Een ploeg enthousiaste tuin-vrijwilligers zorgt ervoor dat de tuin met alle seizoenen mee kleurt. Vanwege persoonlijke omstandigheden heeft Jos Schoorl tot onze spijt een stapje terug moeten doen in zijn hovenierswerkzaamheden voor het hospice. Wel zal

Jos als adviseur op de achtergrond beschikbaar blijven totdat zijn opvolging gerealiseerd is. Last but not least waarderen wij ook het vrijwilligerswerk van de leden van de PR-commissie. Zij werken mee aan het maken van de nieuwsbrieven, het jaarverslag en de website. Ook zijn vrijwilligers betrokken bij de presentatie van het hospice op vrijwilligersmarkten en sponsorbijeenkomsten. Vrijwilligers dragen ook bij aan het organiseren van de jaarlijkse herinneringsbijeenkomst voor de nabestaanden van onze gasten. Ondanks het landelijke beeld dat het aantal beschikbare vrijwilligers afneemt, blijkt dit voor Hospice Wassenaar niet het geval te zijn. Mede dankzij een wervingsactie in de lokale krant stroomden 13 nieuwe vrijwilligers het afgelopen jaar in. Om diverse, persoonlijke redenen stopten in het afgelopen jaar 11 vrijwilligers. Acht vrijwilligers volgden in april 2018 de introductietraining onder de inspirerende leiding van trainer Odile Ebbing. In november werd er voor deze groep een terugkomsessie georganiseerd waarbij teruggekeken werd op de training en de inmiddels verworven ervaring. Meerdere vrijwilligers namen deel aan intervisiebijeenkomsten die, desgewenst, ook werden begeleid door Odile Ebbing.

De medische en verpleegkundige zorg

De palliatieve terminale verpleegkundige zorg in het hospice wordt geboden door een vast team van verpleegkundigen. Zij worden, indien nodig, bijgestaan door een – eveneens vast – team van invalverpleegkundigen. De verpleegkundigen zijn in dienst van de zorgorganisatie Florence en worden bij ons hospice gedetacheerd. Zij bieden dag en nacht deskundige en liefdevolle zorg aan onze gasten. In de nacht worden zij bijgestaan door een nachtwacht. Nachtwachten zijn doorgaans studenten geneeskunde, psychologie of farmacologie, die in het hospice overnachten en – zo nodig – de verpleegkundige bijstaan. Ook de nachtwachten zijn in dienst bij Florence. In september werden wij diep getroffen door het overlijden van Els Freeke, die sinds 2008 werkzaam was als verpleegkundige in het hospice. Haar overlijden betekent een groot verlies voor het team en het hospice. Wij herinneren Els als een liefdevolle verpleegkundige die met grote passie en professionaliteit de palliatief terminale zorg binnen het hospice mede gestalte gaf. Ernst Diek, zorgmanager van het verpleegkundig team kondigde in oktober zijn besluit aan om zijn carrière binnen Florence een nieuwe wending te geven. Hiermee ontstond een vacature die inmiddels ingevuld is door Eva de Jager. Er vindt driewekelijks overleg plaats tussen de manager van Florence en de 1e coördinator van het hospice, waarbij beleid en samenwerking tussen beide organisaties afgestemd worden. Tweemaandelijks nemen de coördinatoren deel aan het teamoverleg van de verpleegkundigen en hun zorgmanager. De medische zorg voor onze gasten is in handen van de huisarts. Wekelijks worden de huisartsen van de gasten die bij ons verblijven, uitgenodigd aanwezig te zijn bij het patiënten-overleg. Onze palliatief consultant, Jacques Hoornweg, is hierbij

aanwezig en geeft vanuit zijn deskundigheid en betrokkenheid adviezen over de palliatief terminale zorg in Hospice Wassenaar. Tijdens deze werklunch wordt de situatie van de patiënten besproken volgens de methode 'palliatief redeneren'. Ook de dienstdoende verpleegkundige en de coördinator zijn bij dit overleg aanwezig. Dit multidisciplinaire overleg heeft een duidelijke meerwaarde voor de continuïteit en de kwaliteit van palliatief terminale zorg in het hospice.

Veel dank is het hospice verschuldigd aan de Wassenaarse huisartsen die de medische zorg voor de gasten overnemen, als de eigen huisarts vanwege de afstand naar Hospice Wassenaar die zorg niet kan verlenen. In het afgelopen jaar maakten wij ook weer dankbaar gebruik van de adviezen van de palliatief consultant, Jacques Hoornweg. Ook een woord van dank aan Erik Teurlings en Roelof Zuur van Service Apotheek Langstraat, die ons als apothekers bijstaan en ons tegemoet komen middels sponsoring van medische hulpmiddelen die niet vergoed worden door de zorgverzekeraar.

Geestelijk verzorger

Mary An Bezemer is onze geestelijke verzorger. Zij voert gesprekken met de gasten en biedt ook een luisterend oor aan familieleden van de gasten. Zij denkt ook actief mee over de kwaliteit van de geestelijke zorg binnen de palliatieve zorg. Ook voor vrijwilligers en medewerkers is haar aanwezigheid van grote waarde.

Themabijeenkomsten

In het kader van deskundigheidsbevordering werden twee themabijeenkomsten georganiseerd in samenwerking met Jacques Hoornweg, palliatief consulent, en Wilma Kooter, verpleegkundige werkzaam in het hospice. In mei was het thema: 'Palliatieve zorg in Hospice Wassenaar'. In aansluiting hierop had de bijeenkomst in augustus de titel: 'Sterven, hebben we iets te kiezen?' Er was veel belangstelling voor beide bijeenkomsten. In het kader van het veiligheids- en kwaliteitsbeleid kregen alle vrijwilligers een verkorte training Bedrijfshulpverlening aangeboden. Jaarlijks worden de vrijwilligers in de gelegenheid gesteld om een externe training bij de VPTZ te volgen, acht vrijwilligers maakten in 2018 van

dit aanbod gebruik. De vrijwilligers zetten zich belangeloos in en onze dankbaarheid is dan ook nauwelijks in woorden uit te drukken. Mede door sponsoring was het mogelijk om zowel in maart als in december een blijk van dank aan de vrijwilligers te bieden. In maart konden wij hen in het zonnetje zetten tijdens onze jubileumbijeenkomst in het sfeervolle restaurant Floris V in Voorschoten. Tijdens deze feestelijke bijeenkomst werden de vrijwilligers en verpleegkundigen die vanaf 2005 werkzaam zijn in het hospice toegesproken en ontvingen zij een voor hen speciaal ontworpen jubileumspeldje. Om het lustrumjaar feestelijk af te sluiten werd er een kerstborrel georganiseerd in de prachtige ambiance van Kasteel de Wittenburg.

Speciale momenten in 2018

• Herinneringsbijeenkomst

Jaarlijks organiseren wij in september een speciale bijeenkomst waarin wij de gasten herdenken die in het afgelopen jaar bij ons zijn overleden. Dat doen wij samen met familieleden en vrienden van de overleden gasten. Tijdens een bloemenceremonie noemen wij alle overleden gasten bij hun naam. De ingetogen bijeenkomst wordt opgeluisterd door passende muziek, zang en woorden, uitgesproken door een familielid, verpleegkundige, vrijwilliger en coördinator. Na afloop van deze indrukwekkende bijeenkomst wordt er, in een sfeer van saamhorigheid en verbondenheid, nagepraat. Op 7 september 2018 vond deze herinneringsbijeenkomst plaats met als thema 'Ik ga naar huis'. Het was, ook dit jaar, weer een indrukwekkende bijeenkomst.

• Maatschappelijke betrokkenheid

Hospice Wassenaar ondervindt een grote mate van maatschappelijke betrokkenheid. Dit wordt met regelmaat geuit door belangstellenden die ons benaderen om als vrijwilliger voor het hospice van betekenis te willen zijn. Maar ook de financiële steun die wij mochten ontvangen getuigt van een 'warm hart' van donateurs, organisaties, bedrijven en gulle gevers. Ieder jaar is het spannend om de financiën binnen het hospice goed op orde te hebben. De afhankelijkheid van subsidies, giften en donaties dwingen ons om op verantwoorde wijze met de financiële middelen om te gaan. Wij zijn dan ook zeer verrast en dankbaar dat we in 2018 van diverse gulle gevers, organisaties en bedrijven een prachtige gift in ontvangst mochten nemen. Een aantal hulpmiddelen die al lang op ons wensenlijstje stonden, konden hierdoor aangeschaft worden, zoals een kantelrolstoel, een bladderscan en een luxe douchestoel. Deze hulpmiddelen hebben een enorme toegevoegde waarde in de zorg voor onze gasten inmiddels bewezen.

Stichting Hospice Wassenaar

Kerkstraat 79 | 2242 HE Wassenaar | t 070-7796150 | f 070-7796151
e coordinator@hospicewassenaar.nl | w www.hospicewassenaar.nl
bank NL45RABO 0155012908 | kvk nr. 27265296 | ANBI erkend.

Financieel

Het hospice is wat betreft inkomen afhankelijk van subsidies, donaties en schenkingen. Naast subsidie van het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport ontvingen wij in 2018 subsidie van de gemeenten Voorschoten en Wassenaar. Daarnaast ontvingen wij eigen bijdragen van onze van onze gasten en donaties. De uitgaven van het hospice bestaan uit personeelskosten, kosten voor vrijwilligers, huisvestingskosten, algemene kosten en afschrijvingen.

Financiële verantwoording 2018

Inkomsten

Subsidie ministerie VWS	€ 230.735
Subsidie gemeente Wassenaar	€ 13.963
Subsidie gemeente Voorschoten	€ 9.143
Bijdrage Florence	€ 15.000
Eigen bijdrage gasten	€ 65.962
Andere inkomsten, schenkingen	€ 23.180
Subtotaal	€ 357.992

Uitgaven

Personeelskosten	€ 154.385
Kosten Vrijwilligers	€ 10.316
Kosten Exploitatie	€ 79.508
Huisvestingskosten	€ 95.425
Algemene kosten	€ 17.424
Afschrijvingen	€ 4.756
Subtotaal	€ 361.814

Resultaat (negatief) € 3.822

Stichting Vrienden van Hospice Wassenaar

bank NL11 RABO 0366150510
Antwoordnummer 10041, 2240 VB Wassenaar
e vriendenvan@hospicewassenaar.nl
kvk nr. 27265293 | ANBI erkend.